

7.2.2023

Sosiaali- ja terveysministeriö
kirjaamo.stm@gov.fi

Viite: HE 326/2022 hyvinvointialueiden rahoituksesta annetun lain 35 ja 35a muuttamisesta

Kiitämme mahdollisuudesta lausua hallituksen esityksestä rahoituslain muuttamisesta.

Rahoituslain muutokseen liittyy ajatus siitä, että hyvinvointialueiden edellytyksiä selviytyä tehtävien rahoituksesta vuoden 2023 aikana helpotetaan ilman, että hyvinvointialue joutuu turvautumaan lyhytaikaiseen lainaan. Kertakorvauksen määrä on hallituksen esityksessä kansallisesti 150 M€. Kainuun hyvinvointialueelle tämä merkitsee noin 2,4M euron ennakkomaksua tammikuussa 2024 maksettavasta mahdollisesta kertaerästä. Ennakkomaksuun liittyy oletus, että 2022 tilinpäätöksen lopulliset kustannukset ylittävät vuoden 2022 talousarvioihin varatut kustannukset.

Palvelujen rahoituksesta selviytymisen lisäksi lailla halutaan välttää tilanteita, joissa hyvinvointialueet joutuvat tekemään nopeita ja pidemmän aikavälin kannalta epätarkoituksenmukaisia sopeutustoimia.

Lain molemmat tavoitteet ovat sinällään kannatettavia turvaamistoimia tilanteessa, jossa rahoituksen toteuttaminen esimerkiksi kertaerän osalta on varsin takapainoinen. Rahoituksen osittainen aikaistaminen on hyödyksi erityisesti niille hyvinvointialueille, joilla kassavarat ovat syystä tai toisesta alaiset. Kansallinen rahoitustaso 150 M€ on kuitenkin varsin matala. Tämä tarkoittaa sitä, että lailla ainoastaan pienennetään, mutta ei poisteta lyhytaikaisen lainan tarvetta heikon kassan hyvinvointialueilla.

Perusongelma on kertaerän maksamisen ajankohta. Hyvinvointialueiden näkökulmasta on vaikea nähdä perusteita kertaerän maksuajankohdan sijoittumiselle tammikuuhun 2024. Lain taustatöiden pohdintaan on helppo yhtyä siinä kohdassa, että ei ole sinänsä merkityksellistä, maksetaanko kertaerä joulukuussa 2023 vai tammikuussa 2024. Se on joka tapauksessa myöhäinen suhteessa siihen, että tilinpäätöstiedot ovat käytössä aikaisemmin.

Tässä yhteydessä on syytä nostaa esille hyvinvointialueiden rahoituksen yleinen perusongelma, joka on kokonaisuutena rahoituksen myöhäisyys ja takapainoisuus. Myöhäisyys toistuu kertaerän maksun ajoituksen lisäksi esimerkiksi hyvinvointialueindeksin kohdalla. Monet indeksiin vaikuttavat kustannustekijät realisoituvat etupainotteisesti, mutta itse indeksiä korotetaan varsin jälkijättöisesti. Hyvinvointialueet joutuvat myöhäisen rahoituksen mallissa jatkuvaan kamppailuun realisoituvien kustannusnousujen hallitsemiseksi. On vaikea nähdä rationaalista perustetta rahoitusmekanismiin takapainoisuudelle. Mekanismissa näkyy lähinnä rahoittajan tarve ohjata kustannuksia pitämällä rahoitus niukkana ja ”rahoitusruuvia” kireällä. Tämä on sinänsä ymmärrettävää, mutta olisi toivottavampaa perustaa rahoitus luottamukselle ja yhteiselle kustannustekijöiden tilannekuvalla. On hyvä huomioda, että liian tiukalle vedetty ja takapainoinen rahoitus johtaa helposti sen riskin realisoitumiseen, että joudutaan turvautumaan sopeutustoimiin, jotka eivät ole pitkällä aikajänteellä tarkoituksenmukaisia.

Postiosoite:

Kainuun sosiaali- ja
terveydenhuollon
kuntayhtymä,
PL 400
87070 Kainuu

Laskutusosoite:

Kainuun sosiaali- ja
terveydenhuollon
kuntayhtymä,
Ostolaskut
PL 401
87070 Kainuu

Sähköposti:

etunimi.sukunimi@kainuu.fi
Puh. 08 61561

Y-tunnus

2496986-0

Pankki:

Iban:
FI08 8119 9710 0089 72
BIC: DABAFIHH
OVT-tunnus
0037249698602000

Internet

www.kainuu.fi

7.2.2023

Hyvinvointialueiden rahoitusvajeesta on laaja kansallinen konsensus. Harva kiistää sen tosiasian, että hyvinvointialueiden rahoitus ei nykytasolla riitä lakisääteisistä velvollisuuksista selviytymiseen. Monet tekijät ovat realisoituneet ja realisoitumassa hyvinvointialueiden kustannuksiksi. Enrgian hinta kertaautuu kasvaviksi kustannuksiksi monella tavalla ja yleinen inflaatio vaikuttaa osaltaan kustannuksia nostavasti. Viimeisimpänä tekijänä hyvinvointialueiden kustannuksiin vaikuttaa yksityisen sektorin palkkakehitys, johon sekä kuntien että hyvinvointialueiden palkankorotukset on kytketty. Nopeat ja uudet yllättävät kustannustekijät sopivat huonosti yhteen rahoituksen tason ja takapainoisuuden kanssa.

On hyvä, että rahoituslakia muutetaan edes kertaerän osalta etupainotteisemmaksi, mutta se ei korjaa rahoitusmekanismin valuvikaa.

Yllä mainittuun viitaten toivon, että rahoituslain muutoksia jatketaan tämän muutoksen suuntaisesti niin, että rahoituksen oikean taso löydetään ja rahoitusmekanismin takapainoisuus korjataan.

Kajaanissa 7.2.2023

Jukka Lindberg

Hyvinvointialueen johtaja
Kainuun hyvinvointialue

Postiosoite:

Kainuun sosiaali- ja
terveydenhuollon
kuntayhtymä,
PL 400
87070 Kainuu

Laskutusosoite:

Kainuun sosiaali- ja
terveydenhuollon
kuntayhtymä,
Ostolaskut
PL 401
87070 Kainuu

Sähköposti:

etunimi.sukunimi@kainuu.fi

Puh. 08 61561

Y-tunnus

2496986-0

Pankki:

Iban:
FI08 8119 9710 0089 72
BIC: DABAFIHH
OVT-tunnus
0037249698602000

Internet

www.kainuu.fi